

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI

2. Czas powstania

1326 r.; XIX w.; pocz. XX w.

3. Miejscowość

WIOSKA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

obszar wsi

5. Przynależność administracyjna

województwo dolnośląskie

powiat górowski

gmina Niechlów

6. Współrzędne geograficzne

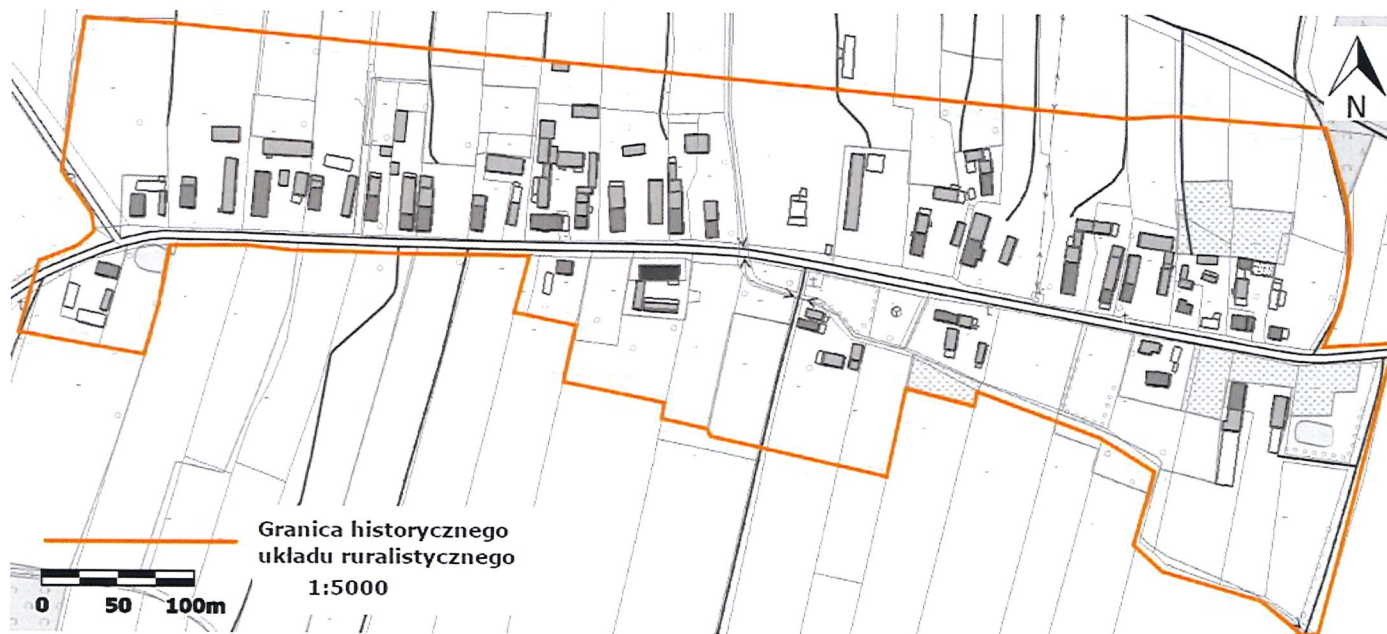
N: 51°44'44", E: 16°27'42"

7. Użytkowanie obecne

mieszkalne
rolnicze

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Nazwy: Weska (1326, 1350), Weschkau (1791, 1830, 1845-1945)

Historia: Wieś o metryce średniowiecznej (pierwsze wzmianki – 1326 r.). Od XIV w. do 1810 r. wieś stanowiła własność klasztoru cysterskiego w Lubiążu i wchodziła w skład prepozytury cysterskiej w Sicinach. W l. 60-tych XVIII w. wśród mieszkańców wsi wymieniano 17 kmieci, 3 chałupników. W 1791 r. wieś była zamieszkiwana przez 16 służebnych kmieci, 2 wolnych zagrodników, 2 chałupników. Wówczas na terenie miejscowości odnotowano wolne dobra. Po sekularyzacji dóbr klasztornych Wioska została zakupiona przez księcia niderlandzkiego Fryderyka. W 1920 r. na terenie miejscowości odnotowano dziedziczne sołectwo, którego właścicielem był Jan Mieloch. Następnie sołectwo stanowiło własność Oswalda Grünera. Wówczas prowadzono w nim hodowlę bydła i koni rasowych. Przed 1930 r. stało się własnością Johanesa Woywode i pozostało nią do czasów II wojny światowej. W l. 30-tych XX w. na terenie Wioski wymieniano jeszcze dwa inne dobra. Wioska jest niedużą wsią o układzie ulicówki. Historyczną zabudowę tworzą zagrody z obiektami pochodzącymi z k. XIX, pocz. XX w. Zabudowa dość gęsto lokowana, sytuowana w dużej mierze szczytowo, skupiona jest po płn. stronie drogi, Po płd. stronie drogi zagród jest znacznie mniej i są one bardziej rozproszone. Budynki to skromne obiekty murowane o prostych, zwartych bryłach, opartych na rzutach wydłużonych prostokątów, kryte stromymi dachami dwuspadowymi, z pokryciem z dachówki karpiówki w kolorze ceglonym lub dachówki zakładkowej, o elewacjach wykończonych tynkiem, rzadziej ceglanych. W kilku okazalszych budynkach mieszkalnych dachy wzbogacone facjatami (budynki nr 9, 24, 26, 27, 29). W centralnej części miejscowości, po płd. stronie drogi przez wieś przy posesji nr 26 posadowiona jest, pochodząca z pocz. XX w. kubaturowa kapliczka. W obrębie wsi, przy drodze, zlokalizowanych jest kilka innych kapliczek słupowych z pocz. XX w., w tym przy posesji nr 29. Wśród zabudowy wsi wyróżnia się wieżowa stacja transformatorowa.

Przy drodze Wioska – Siciny znajduje się kilka kolejnych kapliczek.

Istniejące zagrożenia: rozbiórka historycznej zabudowy, przebudowa historycznych obiektów w sposób powodujący naruszenie ich tradycyjnych wartości, lokowane nowych obiektów w obszarach i w sposób naruszający historyczną kompozycję oraz układ, w miejscach historycznie nieuzasadnionych, wprowadzanie zabudowy w obszary historycznie niezabudowane, w szczególności na zatyła działek, dogłaszczanie zabudowy, budowa nowych obiektów w ahistorycznej formule, z zastosowaniem materiałów wykończeniowych i kolorystyki obcej lokalnej tradycji budowlanej.

Postulaty konserwatorskie: zachowanie i rewaloryzacja historycznej kompozycji i układu przestrzennego wsi, rozplanowania dróg, placów, przebiegu linii zabudowy, historycznych podziałów funkcjonalnych, prowadzenie działań i robót budowlanych w obiektach historycznych zgodnie z zasadami ochrony zabytków, w nowych obiektach kontynuacja lokalnej tradycji budowlanej w zakresie kompozycji przestrzennej lokalizacji, skali, gabarytów, rozplanowania, formy architektonicznej, zastosowanych materiałów wykończeniowych, zachowanie i utrzymanie historycznych wyróżników przestrzennych, w tym: kapliczek, stacji transformatorowej.

Bibliografia, źródła, materiały kartograficzne w zał.nr 1.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

mgr Beata Basa Miodyńska
sierpień 2024 r.

